রাম ପ୍ୟାରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ଇତ୍ୟାଦି

ବନାମ

ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ, ସୋଲାନ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ଇତ୍ୟାଦି
ମାର୍ଚ୍ଚ 12,1996

[କେ. ରାମାସ୍ୱାମୀ ଏବଂ କେ. ଭେଙ୍କଟସ୍ୱାମୀ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଭୂମି ଅର୍ଜନ ଅଧିନିୟମ 1894 : ଧାରା 4 (1), 11,18,25,26 ଏବଂ 54

ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ – କ୍ଷତିପୂରଣ – ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର କମାଇବାର ଶକ୍ତି — କଲେକ୍ଟର ଅଧିଗ୍ରହୀତ ଜମିକୁ ସାତୋଟି ଶ୍ରେଣୀରେ ବିଭକ୍ତ କରି, କୁହାଲ ଜମି ପାଇଁ ପ୍ରତି ବିଘାକୁ 14,195 ଟଙ୍କା ହାରରେ ଏବଂ କଟୁହାଲ ଜମି ପାଇଁ ପ୍ରତି ବିଘାକୁ 9,425 ଟଙ୍କା ହାରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିଲେ —ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କ୍ଷତିପୂରଣକୁ ବିଘା ପ୍ରତି ସମାନ ହାରରେ 7100 ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ କରିଛନ୍ତି- ଆବେଦନ– ସୁପାରିଶ ମାମଲା କିମ୍ବା ଆବେଦନ ଉପରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବଠାରୁ କମ୍ କ୍ଷତିପୂରଣ କରିପାରିବେ ନାହିଁ- କୁହାଲ ଏବଂ କଟୁହାଲ ଜମି ସମ୍ପର୍କରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ହ୍ରାସ କରିବାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆଇନଗତ ତ୍ରୁଟି କରିଛନ୍ତି - ଏହି ଜମି ସମ୍ପର୍କରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରାଯାଇଛି ।

ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ - ସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅର୍ଥାତ୍ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ଜମି – ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଏକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ରେକର୍ଡ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଅଧିଗ୍ରହଣ ତାରିଖରେ ଜମି କୃଷି ଜମି ଥିଲା, ସେଗୁଡ଼ିକର ବିକାଶ ଆବଶ୍ୟକ - ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ 50 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ବିକାଶ ଶୁଳ୍କ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତ୍ରୁଟି ହୋଇଛି - ବିକାଶ ଶୁଳ୍କ ପାଇଁ ବଜାର ମୂଲ୍ୟର 331/3 % କାଟିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି- ବିକ୍ରୟ କାଗଜପତ୍ର ଉପରେ ନୁହେଁ ବରଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣର ଆଧାରରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସର୍ବାଧିକ ରାଶି ଉପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଭର କରାଯାଇଛି ।

କେ. ବସୁନ୍ଧରା ଦେବୀ ବନାମ ରାଜସ୍ୱ ଡିଭିଜନାଲ ଅଫିସର (LAO), **[1995] 5 ଏସସିସି 426,** ରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ।

ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ - ହିତାଧିକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ?? ଏହା ପରେ କ୍ରେତାମାନଙ୍କୁ ବର୍ଦ୍ଧିତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ସଂଶୋଧିତ ମୂଲ୍ୟ ଦେବାକୁ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରନ୍ତି - ଅର୍ଥରାଶି ଆଦାୟ କରିବା ଏବଂ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହାରରେ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥରାଶି ସମ୍ପୃକ୍ତ ଜମି ମାଲିକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଲାଗି ବିକାଶ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ -ଦାବି କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଧାରା 23 (1-A') ଅନୁଯାୟୀ ଅତିରିକ୍ତ ଅର୍ଥରାଶି ପାଇବାକୁ ହକଦାର ନୁହନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ସେମାନେ କ୍ଷତି ପୂରଣ ଅର୍ଥ ଏବଂ ସୁଧ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 5237-39 /1996 ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି।

R.F.A. ସଂଖ୍ୟା 95 of 1990 ରେ ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର 4.5.95 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆର୍. କେ. ଜୈନ, ଅଶୋକ କେ. ଛାବ୍ରା, ସୁଶ୍ରୀ ମଧୁ ମୂଲଚାନ୍ଦାନୀ, ରାକେଶ କେ. ଖାନ୍ନା ଏବଂ ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ।

ଟି. ଶ୍ରୀଧରନ୍, ରାଜୀବ ନନ୍ଦା, ଟି. ଏ. ଖାନ୍, (ଏନ୍. କେ. ଶ୍ରମା) (ଏନ୍. ପି.) ଏବଂ ୱାଇ. ପି. ରାଓ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା:

1995 ମସିହାର SLP (C) ସଂଖ୍ୟା 18543-45,19947-49,18644 ଏବଂ 18646 ରେ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ଅନୁମତି ।

ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ, 1894 (ସଂକ୍ଷେପରେ, 'ଅଧିନିୟମ')ର ଧାରା 4 (1) ଅନୁଯାୟୀ ବିଜ୍ଞପ୍ତି 3.9.1973 ରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ପରୱାନୁ ଟାଉନସିପର ଗୁମ୍ମା, କାମଲି, ଡଙ୍ଗୟାର ଏବଂ ଆମ୍ବୋଟା ଗ୍ରାମରେ ଅବସ୍ଥିତ 863 ବିଘା ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଧାରା 11 ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ 14.7.1977 ରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିଲା । ସେ ସାତଟି ବର୍ଗରେ ବର୍ଗୀକୃତ ଜମି ପାଇଁ ପ୍ରତି ବିଘା ପ୍ରତି 14,195 ଟଙ୍କା ଏବଂ ପ୍ରତି ବିଘା 500 ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ହାରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ । ଧାରା 18 ଅନୁଯାୟୀ ସୋଲାନ ଜିଲ୍ଲାର ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତି 15.5.1991ର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରେ ବିଘା ପିଛା 14,195 ଟଙ୍କାର ଏକକ ହାରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ

ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 8274–83 / 1985 ମାମଲାରେ, ଅଧିଗ୍ରହଣ 1976 ମସିହାରେ କରାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଜମିଗୁଡ଼ିକ 1973 ର ଅଧିସୂଚନାରୁ ବାହାରେ ରଖାଯାଇଥିଲା । ନଭେମ୍ବର 9,1978 ରେ, ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଜିଲ୍ଲାପାଳ 1973 ମସିହାର ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଯେପରି କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ସେହି ପରି କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିଲେ । ଜମି ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧିର ପ୍ରବଣତାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି, ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତି 23 ମେ 1991 ତାରିଖର ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ମାଧ୍ୟମରେ ସମସ୍ତ ଶ୍ରେଣୀର ଜମି ପାଇଁ ସମାନ ଦର, ଅର୍ଥାତ୍ ବିଘା ପ୍ରତି 24,000 ଟଙ୍କା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିଲେ । ରାଜ୍ୟ ପକ୍ଷରୁ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନ ଏବଂ ଦାବିଦାରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ପ୍ରତି - ଆବେଦନ ଉପରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ 4.5.1995 ତାରିଖର ରାୟ ଓ ଆଦେଶ ମାଧ୍ୟମରେ କ୍ଷତିପୂରଣକୁ ପ୍ରତି ବିଘା ଟଙ୍କା 7,100 ର ସମାନ ହାରକୁ କମାଇଦେଲେ । ଏହି ହ୍ରାସରେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ, ଦାବିଦାରମାନେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଛନ୍ତି ।

ଏହି କୋର୍ଟ 28.8.1995 ତାରିଖରେ ନୋଟିସ ଜାରି କରି ପ୍ରଥମ ଦୁଇଟି ବର୍ଗର ଜମି, ଯଥା କୁହାଲ ଜମି ଯାହା ପାଇଁ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ ପ୍ରତି ବିଘା ପାଇଁ 14,195 ଟଙ୍କା ଏବଂ କଟୁହାଲ ଜମି ଯାହା ପାଇଁ 9, 425 ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି, ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଦେଶର ସଠିକତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ରଖିଛନ୍ତି । ପୂର୍ବତନ ମାମଲାମାନଙ୍କରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରସଙ୍ଗମାନଙ୍କରେ ସୀମିତ ରହିନଥିଲା, ବରଂ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ଏହି ସମସ୍ତ ଆବେଦନକୁ ସମାଧାନ ପାଇଁ ଏକାଠି ରଖାଯାଇଛି ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ ଶ୍ରୀ ଅଶୋକ ଛାବ୍ରା ଏବଂ ଶ୍ରୀ ଆର. କେ. ଜୈନ ତିନିଗୁଣ ବିବାଦ ଉଠାଇଥିଲେ । ପ୍ରଥମତଃ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କ୍ଷତିପୂରଣକୁ 1 ଏବଂ 2 ବର୍ଗର ଜମି, ଯଥା କୁହାଲ ଏବଂ କଟୁହାଲ ଜମିକୁ ହ୍ରାସ କରିବାରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ତ୍ରୁଟି କରିଛନ୍ତି, ଯାହା ପାଇଁ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ ପ୍ରତି ବିଘା ପାଇଁ ଯଥାକ୍ରମେ 14,195 ଟଙ୍କା ଏବଂ 9,425 ଟଙ୍କା କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ, ଯାହା ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଏବଂ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 25 ଅନୁଯାୟୀ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣଠାରୁ କମ୍ କ୍ଷତିପୂରଣ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଉଛି ଯେ ଜିଲ୍ଲା ଜଜ୍ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରେକର୍ଡ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଅର୍ଥାତ୍, ଜମିଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ମାଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ମୂଲ୍ୟର ଅଧିକାରୀ, କ୍ଷତିପୂରଣର 50% ହ୍ରାସ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତି ବିଘା ପାଇଁ ସମାନ ହାର 7,100 ଟଙ୍କା ହେବ ତାହା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଦାବିଦାରମାନେ ଅଧିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି । ଏହି ମାମଲାର

ତଥ୍ୟ ଉପରେ ବିକାଶମୂଳକ ଦେୟ ବାବଦକୁ 50% ହ୍ରାସ ସଠିକ୍ ନୁହେଁ ବୋଲି ମଧ୍ୟ ଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଛି କାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅନୁଯାୟୀ ସମସ୍ତ ଜମି ସମାନ ସମ୍ଭାବନାର ଅଧିକାରୀ । ତୃତୀୟତଃ, ବିଦ୍ୱାନ ବରିଷ୍ଠ ଓକିଲ ଶ୍ରୀ ଜୈନଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ହେଉଛି ଯେ ଧାରା 26 ଅନୁଯାୟୀ ସନ୍ଦର୍ଭ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ପରେ, ବର୍ଦ୍ଧିତ ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ସଂଶୋଧିତ ମୂଲ୍ୟ ଦେବା ପାଇଁ କ୍ରେତାମାନଙ୍କୁ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ଏହାକୁ ପ୍ରଶ୍ନ କରାଯାଇଥିଲା, ସେତେବେଳେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ । ତେଣୁ, ଯେତେବେଳେ ହିତାଧିକାରୀ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ କରାଯାଇଥିବା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟର ଲାଭ ଉଠାଇବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ଏବଂ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କଠାରୁ ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଆଦାୟ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ଯେଉଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ସେହି ଜମି ମାଲିକମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବାରେ ରାଜ୍ୟକୁ କୌଣସି ବାଧା ଦେଇ ନଥିଲା । ଉତ୍ତରଦାତା ଙ୍କ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ ଶ୍ରୀ ପରଭାକର ରାଓ ସମସ୍ତ ଯୁକ୍ତିକୁ ବିରୋଧ କରିଥିଲେ ।

ତେଣୁ, ପ୍ରଥମ ପ୍ରଶ୍ନଟି ହେଉଛି : ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବର୍ଗୀକୃତ କୁହାଲ ଏବଂ କଟୁହାଲ ଜମି ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣକୁ ପ୍ରତି ବିଘା ପାଇଁ ଯଥାକ୍ରମେ 14, 195 ଟଙ୍କା ଏବଂ 9,425 ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଥିଲା କି ?ଆଇନର ଧାରା 25 ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ପରିମାଣ ଧାରା 11 ଅନୁଯାୟୀ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ପରିମାଣଠାରୁ କମ୍ ହେବ ନାହିଁ । ଏହା ସ୍ଥିରୀକୃତ ଆଇନ ଯେ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ପୁରସ୍କାର ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ଦ୍ୱାରା ଆବଦ୍ଧ । ଧାରା 18 ଅନୁଯାୟୀ ସୁପାରିଶ କିମ୍ବା ଧାରା 54 ଅନୁଯାୟୀ ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବେଦନରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବଠାରୁ କମ୍ କ୍ଷତିପୂରଣ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମସ୍ତ ଜମି ପାଇଁ ସମାନ କ୍ଷତିପୂରଣ ହାର @ ବିଘା ପ୍ରତି 7100 ଟଙ୍କା ସ୍ଥିର କରିବା ସମୟରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୁହାଲ ଏବଂ କଟୁହାଲ ଜମି ଭାବରେ ବର୍ଗୀକୃତ ଜମିର କ୍ଷତିପୂରଣ ହ୍ରାସ କରିବାରେ ଆଇନଗତ ତ୍ରୁଟି କରିଥିଲେ, ଯାହା ପାଇଁ ପ୍ରତି ବିଘା ପ୍ରତି ଯଥାକ୍ରମେ 14,195 ଟଙ୍କା ଏବଂ 9,425 ଟଙ୍କା କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ଉକ୍ତ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉପରୋକ୍ତ ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ହ୍ରାସ କରିବାରେ ଆଇନର ତ୍ରୁଟି କରିଛନ୍ତି । ତଦନୁସାରେ, ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୁହାଲ ଏବଂ କଟୁହାଲ ଜମି ଭାବରେ ବର୍ଗୀକୃତ ଜମି ସମ୍ପର୍କରେ ତାଙ୍କର ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ।

ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ଯେ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଜମିର ସମାନ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ସମାନ ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି କି ? ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ ସମସ୍ତ ଜମି ସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ଯଥା, ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ଯେ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଜମିର ସମାନ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ସମାନ ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି କି ? ସେହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଅଧିଗ୍ରହଣ ତାରିଖରେ, ଜମିଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ମାଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ନଥିଲା, ଯଦିଓ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ତଥାପି, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ 50% ରେ ବିକାଶମୂଳକ ଶୁଳ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାରେ ତ୍ରୁଟି କରିଛନ୍ତି । ଦେଖାଯାଉଛି ଯେ ଜମିଗୁଡ଼ିକ ପାହାଡ଼ ଢାଲ ଏବଂ ଜାତୀୟ ରାଜପଥକୁ ଲାଗି ରହିଛି, ଯଦିଓ ଏହାକୁ କୃଷି ଜମି ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ କରାଯାଉଛି । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ କେ. ବସୁନ୍ଦରା ଦେବୀ ବନାମ ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗୀୟ ଅଧିକାରୀ (LAO), [1995] 5 SCC 426 ମାମଲାର ଏକ ସଦ୍ୟତମ ରାୟରେ ସମଗ୍ର ମାମଲା ଆଇନକୁ ବିଚାର କରିଛନ୍ତି ଏବଂ କହିଛନ୍ତି ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାର କରି କ୍ଷତିପୂରଣର 33-1/3% ଏବଂ 60% ମଧ୍ୟରେ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ କରିବାରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ହେବ । ଏହି ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଉପରେ, ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ 331/3% ହ୍ରାସ ନ୍ୟାୟର ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୂରଣ କରିବ ।

ଏହି ଅଦାଲତର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ଅଂଶ ହ୍ରାସ କଲେ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଉଥିବା କୁହଲ ଏବଂ କାଟୁହଲ ଜମି ଉପରେ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ । ଯେହେତୁ ଏହା କେବଳ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଥିଲା, ଏହା ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ଆବଦ୍ଧ କରିନଥିଲା; ତେଣୁ ଉକ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବରୁ ସେହି ତରଫରୁ କୌଣସି ଛାଡ଼ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ସେହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଆମର ବିଚାରଯୋଗ୍ୟ ମତ ହେଉଛି ଯେ ବଜାର ମୂଲ୍ୟର 33-1/3 ପ୍ରତିଶତ ବିକାଶମୂଳକ ଶୁଳ୍କ ପାଇଁ କାଟି ଦିଆଯିବ ।

ନିଶ୍ଚୟ ଭାବେ, ଶ୍ରୀ ଅଶୋକ ଛାବ୍ରା, ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା, 1970 ରୁ 1978 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତର ମାମଲାରେ ଚିହ୍ନିତ ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକରେ ବିଭିନ୍ନ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଥିଲା; ଦେଖାଯାଉଛି ଯେ ଏହି ଜମିମାନେ ଚାରିଟି ଗାଁରେ ଅବସ୍ଥିତ । ସେମାନେ ପରସ୍ପର ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ ନୁହଁନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଅବସ୍ଥିତ ଯେଉଁଠାରେ ଟାଉନସିପ୍ ନିର୍ମାଣ କରିବା ସମ୍ଭବ । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଏହି ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ ହେଉଥିବା ଜମି ସହ ନିକଟ ସମ୍ଭାବନା କିମ୍ବା ସମାନତା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଥିବା କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବା କଠିନ ହେବ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ସମସ୍ତ ବିକ୍ରୟ ପତ୍ର ଗୋଟିଏ ବିକ୍ରୟ ପତ୍ରରେ 1/2 ବିଘା ରୁ 8 ବିଘା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଛୋଟ

ପରିମାଣର । ଏହିହେତୁ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମସ୍ତ ବିକ୍ରୟ ପତ୍ର ଉପରେ ନିର୍ଭର ନ କରି, ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ସର୍ବାଧିକ ରାଶିକୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣର ଆଧାର ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବାରୁ ସଠିକ୍ ଥିଲେ । ଏହାକୁ ଆଧାର କରି, ହାଇକୋର୍ଟ ବିକାଶମୂଳକ ଦେୟ ପାଇଁ 50% ହ୍ରାସ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରତି ବିଘା ପାଇଁ 7,100 ଟଙ୍କା କ୍ଷତିପୂରଣ ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯେଉଁ ଆଧାରକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି, ସେଥିରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଭୁଲ ଆଇନ୍ ପ୍ରଣାଳୀ ନାହିଁ । ଏହିହେତୁ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କର ଜମି, କୁଟୁହାଲ ଜମି ସମେତ, ଅର୍ଥାତ୍ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଶ୍ରେଣୀବିଭାଗର ଆଇଟମ୍ 2 ରୁ 7 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତି ବିଘାକୁ 14,195 ଟଙ୍କା ହାରରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯିବ ଏବଂ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ବିକାଶ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ 33-1/3% ହ୍ରାସ କରାଯିବ; ଶେଷ ରାଶିଟି ହେବ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ, ଯାହା ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ହେବ ।

ବାସ୍ତବରେ, ଏହି ମାମଲାରେ ସ୍ପଷ୍ଟତଃ ବିକାଶ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ, ଏହା ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିଥିଲେ, ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବର୍ଦ୍ଧିତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ କରିଥିଲେ । ଏହି ଘଟଣାର ତଥ୍ୟକୁ ନେଇ ଆମେ ଭାବୁଛୁ ଯେ, ବିକାଶ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏହି ରାୟକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି, ଯଦିଓ ରାଜ୍ୟ ଏହି ମାମଲାରେ ଆବେଦନ କରିଛି, ଆଇନଗତ ନୀତି ଆଧାରରେ ଏହା ସଫଳ ହୋଇଛି । ଏହି ଅର୍ଥରାଶି ଆଦାୟ କରିବା ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହାରରେ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥରାଶି ସମ୍ପୃକ୍ତ ଜମି ମାଲିକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ବିକାଶ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ଆମେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଛୁ ଯେ ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଏକ ପୂର୍ବ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି, ଆମେ ଭାବୁଛୁ ଯେ ଉପରୋକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନ୍ୟାୟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ପୂରଣ କରିବ । ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଧାରା 23 (1-ଏ) ଅନୁଯାୟୀ ଅତିରିକ୍ତ ରାଶି ପାଇବାକୁ ହକଦାର ନୁହଁନ୍ତି । ସେମାନେ ଅଧିକାର ଗ୍ରହଣ ତାରିଖରୁ ଏକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବାର୍ଷିକ 30% ସୁଧ ଏବଂ 9% ସୁଧ ପାଇବାର ହକଦାର ଏବଂ ତା'ପରେ ଅଦାଲତରେ ଜମା ହେବା ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଉପରେ ବାର୍ଷିକ 15% ସୁଧ ପାଇବାର ହକଦାର ।

ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ କରାଗଲା । କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚ ନାହିଁ ।

ଟି.ଏନ୍.ଏ. ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:
ଅନୁବାଦିକା:
ତପସ୍ୱିନୀ ବିଶ୍ୱାଳ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ,
କଟକ ।